مرکز پژوهش‌های اتاق ایران بررسی کرد

در سناریوی «نه جنگ، نه توافق»، نقشه بازرگانی ایران چگونه باید بازطراحی شود؟

چشم‌انداز تجارت در وضعیت خاکستری

دنیای اقتصاد: فرض کنیم توافقی میان ایران و آمریکا شکل نگیرد؛ نه جنگی تمام‌عیار در کار باشد و نه توافقی پایدار. آنچه باقی می‌ماند، همان وضعیتی است که از آن با عنوان «تنش پایدار ژئوپلیتیک» یاد می‌شود. در چنین شرایطی، پرسش اصلی این نیست که آیا تجارت ایران متوقف می‌شود؛ بلکه این است که ایران با چه کشورهایی، از چه مسیرهایی و با چه سازوکارهای مالی به تجارت ادامه خواهد داد؟ مرکز پژوهش‌های اتاق ایران در گزارشی به این پرسش پاسخ داده است. در شرایطی که روابط ایران و آمریکا در وضعیت «نه جنگ و نه توافق» قرار دارد، بخش خصوصی با ابهام درباره آینده مناسبات اقتصادی مواجه است. از یک‌سو، احتمال توافق و بازگشایی مسیرهای تجاری وجود دارد و از سوی دیگر، خطر ورود دو کشور به دوره جدیدی از تنش‌های ژئوپلیتیک همچنان پابرجاست. در چنین شرایطی مساله اصلی، چگونگی حفظ «بقای ژئواکونومیک» ایران در شرایط تنش پایدار است؛ به این معنا که جریان تجارت خارجی حفظ شود و در عین حال، مسیرهای جدیدی برای فعالیت بخش خصوصی ایجاد شود. تحقق این هدف مستلزم بازنگری در سیاست‌ها و راهکارهایی است که صرفا بر کاهش آثار تحریم متمرکز بوده‌اند و حرکت به سمت سیاست‌هایی است که بتوانند ریسک‌های ناشی از تداوم تنش ژئوپلیتیک را مدیریت کنند. تنوع‌بخشی به شرکای تجاری، استفاده از ظرفیت کشورهای همسایه و مسیرهای منطقه‌ای، تسهیل مبادلات و کاهش هزینه‌های تجارت می‌تواند بخشی از ریسک‌های ناشی از استمرار تنش با آمریکا را کاهش دهد. در نهایت، در سناریوی عدم توافق، سیاست خارجی و اقتصادی ایران باید به گونه‌ای طراحی شود که حتی در شرایط فشار و نااطمینانی، امکان تداوم تجارت و حضور موثر بخش خصوصی در اقتصاد منطقه‌ای و جهانی حفظ شود.

الزامات توسعه تجارت با شرکای راهبردی

روابط راهبردی ایران با کشورهایی مانند چین و روسیه و همچنین عضویت در مجموعه‌هایی نظیر شانگهای، بریکس و اتحادیه اقتصادی اوراسیا، می‌تواند در شرایط تداوم تحریم و تنش‌های ژئوپلیتیک، نقش مهمی در حفظ جریان تجارت خارجی کشور داشته باشد. با این حال، چین و روسیه لزوما مایل به ورود مستقیم به تقابل با آمریکا نیستند و حمایت آنها از ایران بیشتر در چارچوب منافع اقتصادی و راهبردی خودشان تعریف می‌شود. در چنین شرایطی، توسعه مسیرهای تجاری جایگزین اهمیت ویژه‌ای دارد. گسترش تجارت ترکیبی ریلی، زمینی و دریایی با چین از مسیرهای شمالی و شمال‌شرقی می‌تواند به تداوم صادرات و واردات کالاهای اساسی کمک کند. همچنین حفظ و تقویت ارتباط تجاری با روسیه از طریق بنادر امیرآباد، کاسپین و نوشهر در دریای خزر، به‌ویژه برای تامین کالاهای اساسی مانند روغن‌های خوراکی و مواد پتروشیمی، می‌تواند تاب‌آوری تجارت خارجی ایران را افزایش دهد. بر این اساس، اتکا به شرکای راهبردی باید در کنار توسعه مسیرهای متنوع حمل‌ونقل و تجاری دنبال شود تا اقتصاد ایران در برابر فشارهای ژئوپلیتیک آسیب‌پذیری کمتری داشته باشد.

بستر روابط دوجانبه با چین

چین به‌عنوان شریک راهبردی ایران، می‌تواند در شرایط تداوم تنش با آمریکا نقش مهمی در تاب‌آوری تجاری کشور داشته باشد. بخش خصوصی ایران برای ارتقای روابط با چین، حرکت از تامین مالی و پیمانکاری به سمت سرمایه‌گذاری مشترک، توسعه همکاری‌های فناورانه و تقویت پیوندهای اقتصادی را پیشنهاد کرده است. یکی از محورهای اصلی این همکاری، همسویی با افق توسعه چین تا سال‌های ۲۰۳۵ و ۲۰۵۰ و تبدیل ایران به هاب منطقه‌ای خلیج‌فارس و اوراسیا و نقطه اتصال چین به غرب آسیاست. همچنین ایجاد مناطق ویژه همکاری ایران و چین می‌تواند به افزایش صادرات و جذب سرمایه‌گذاری کمک کند.

از دیگر اولویت‌ها، تبدیل ایران از صادرکننده مواد خام به تولیدکننده محصولات با ارزش افزوده از طریق مشارکت در زنجیره‌های ارزش چین در حوزه‌هایی مانند معدن، انرژی، لجستیک و فناوری‌های نوین است. در همین راستا، ثبات قوانین و ایجاد محیط امن برای سرمایه‌گذاران چینی اهمیت ویژه‌ای دارد. بخش خصوصی همچنین بر تغییر رویکرد چین از پیمانکاری و تامین مالی به سرمایه‌گذاری مستقیم تاکید دارد. ایجاد نهادهای تخصصی برای ارتباط شرکت‌های ایرانی و چینی و تبدیل ایران به مرکز تامین قطعات و تجهیزات مورد نیاز چین از پیشنهادهای مطرح‌شده در این زمینه است. در حوزه زیرساخت نیز توسعه شهرک‌های لجستیک، تسهیل امور گمرکی و حمل‌ونقل، توسعه بندر چابهار، تقویت حمل‌ونقل ریلی و افزایش پروازهای مستقیم پیشنهاد شده است. در نهایت، ایجاد فرماندهی واحد برای سیاستگذاری روابط با چین، تشکیل صندوق‌های سرمایه‌گذاری مشترک، افزایش نقش بخش خصوصی و شکل‌دهی روابط «برنده-برنده» از الزامات توسعه این همکاری عنوان شده است. هدف اصلی، تبدیل روابط موجود به یک شراکت راهبردی واقعی و بلندمدت است.

توسعه پروژه‌های مشترک با روسیه

روسیه با تجربه عبور از تحریم‌های غرب و استفاده از ارزهای ملی و سامانه‌های پرداخت مستقل، می‌تواند الگوی مناسبی برای ایران باشد. پس از جنگ ۱۲ روزه تابستان ۱۴۰۴، روابط تهران و مسکو در حوزه‌های سیاسی، اطلاعاتی و اقتصادی عمیق‌تر شده است. همکاری هسته‌ای و زیرساختی نیز توسعه‌یافته و از ساخت نیروگاه‌های هسته‌ای جدید تا پروژه راه‌آهن رشت-آستارا و همکاری‌های گازی را دربرمی‌گیرد. همچنین برخی شرکت‌های بزرگ روسی برای ورود به بازار ایران اعلام آمادگی کرده‌اند. اتصال شبکه‌های پرداخت شتاب و میر میان ایران و روسیه در حال تبدیل‌شدن به زیرساخت عملیاتی است. احیای تجارت با روبل و امکان انتقال سریع حواله از طریق بانک‌های روسی به کشورهای مختلف نیز می‌تواند به تسهیل تجارت خارجی ایران و افزایش تاب‌آوری اقتصادی کشور در شرایط تحریم کمک کند.

واکاوی روابط نهادی ایران

عضویت ایران در سازمان همکاری شانگهای، اتحادیه اقتصادی اوراسیا و بریکس، ظرفیت مهمی برای افزایش روابط مالی و تجاری ایجاد کرده است. یکی از پیشنهادهای ایران، ایجاد بانک توسعه شانگهای با سرمایه‌گذاری به ارزهای ملی و راه‌اندازی نظام‌های تسویه مستقل است. گسترش استفاده از ارزهای ملی در مبادلات دوجانبه و چندجانبه و هماهنگی سیاست‌های پولی نیز می‌تواند از نظام بانکی اعضا در برابر نوسانات مالی جهانی محافظت کند. توافق تجارت آزاد ایران با اتحادیه اوراسیا و حذف تعرفه برای ۷۸ درصد کالاها، دسترسی ترجیحی به بازار اعضا را فراهم می‌کند و می‌تواند تجارت ایران را تسهیل کند؛ هرچند برای دستیابی به اهداف تجاری، توسعه زیرساخت‌ها و سازگاری بیشتر اقتصادی ضروری است.

مجموعه بریکس با توسعه نظام‌های پرداخت جایگزین، استفاده از ارزهای محلی و ظرفیت بانک توسعه جدید، می‌تواند بخشی از محدودیت‌های مالی ایران را کاهش دهد. همچنین موقعیت جغرافیایی ایران در سه محور مهم حمل‌ونقل اوراسیا-شمال-جنوب، شرق-غرب و خلیج فارس-دریای سیاه-مزیتی راهبردی برای توسعه تجارت محسوب می‌شود.

الزامات توسعه تجارت منطقه‌ای

عراق یکی از مهم‌ترین بازارهای صادرات غیرنفتی ایران است؛ اما وابستگی شدید اقتصاد این کشور به نفت و مشارکت اقتصادی پایین، محدودیت‌هایی ایجاد کرده است. در سال ۲۰۲۵، عراق ۹۸٫۲ میلیارد دلار صادرات و ۵۱٫۲ میلیارد دلار واردات داشته است. چین، ترکیه و هند مهم‌ترین شرکای تجاری این کشور هستند. ایران نیز، چهارمین صادرکننده کالا به عراق است. گزارش اتاق تاکید می‌کند که توسعه تجارت دو کشور نیازمند رفع موانع بانکی، تسهیل گمرکی، گسترش تجارت مرزی و تمرکز بر کالاهای با ارزش افزوده بالاتر است. در حوزه زیرساختی نیز راه‌آهن کرمانشاه-خسروی می‌تواند بخشی از کریدور شرق-غرب را تکمیل و اتصال ایران به عراق و سوریه را تسهیل کند. ترکیه دیگر شریک تجاری مهم ایران از مزیت مسیر ترانزیتی به اروپا برخوردار است. مرزهای شمال‌غربی ایران نقش مهمی در تجارت و دور زدن محدودیت‌های دریایی دارند و روزانه بیش از ۳۰۰۰ تا ۳۵۰۰ کامیون از مرز بازرگان عبور می‌کند. با این حال، صف‌های طولانی کامیون، تفاوت رویه‌های گمرکی و هزینه بالای حمل، از چالش‌های اصلی این مسیر است. از سوی دیگر و با وجود تنش‌های سیاسی، ظرفیت تجارت با کشورهای حاشیه خلیج فارس، به‌ویژه عمان، قابل توجه است. عمان می‌تواند به‌عنوان شریکی نسبتا بی‌طرف، نقش واسطه در تجارت و سرمایه‌گذاری ایفا کند. فعال‌سازی دیپلماسی اقتصادی و استفاده از ظرفیت بخش خصوصی برای توسعه روابط ضروری است.

همچنین بازگشایی مسیرهای زمینی پاکستان، بخشی از محدودیت‌های دریایی ایران را کاهش داده است. حدود ۳ هزار کانتینر متوقف‌شده در بندر کراچی از مسیرهای زمینی وارد ایران شده‌اند. همچنین توسعه مرزهای ریمدان، میرجاوه و پیشین و افزایش ظرفیت پذیرش کامیون و واگن می‌تواند تجارت دو کشور را تقویت کند. سرمایه‌گذاری پاکستان در چابهار و ایجاد منطقه آزاد مشترک نیز از دیگر ظرفیت‌های همکاری است. در طرف دیگر کریدور سه‌جانبه تاجیکستان-افغانستان-ایران در حال عملیاتی شدن است و می‌تواند انتقال کالا از آسیای مرکزی به بنادر جنوبی ایران، از جمله چابهار، را تسهیل کند. این مسیر با کاهش موانع ترانزیتی، جایگاه افغانستان را در شبکه حمل‌ونقل منطقه تقویت خواهد کرد. قزاقستان نیز با توسعه زیرساخت‌های لجستیک به یکی از قطب‌های تجاری اوراسیا تبدیل شده است. سرمایه‌گذاری ۲۵ میلیون دلاری برای احداث مرکز لجستیک ۱۵ هکتاری در بندر شهید رجایی نیز پیش‌بینی شده که می‌تواند سالانه حدود ۱٫۵ میلیون تن بار ترانزیتی میان ایران و قزاقستان جابه‌جا کند.

الزامات فرابخشی توسعه تجارت

جنگ ۱۲ روزه و رمضان نشان داد در کنار قدرت نظامی، دیپلماسی اقتصادی نیز نقشی مهم در تاب‌آوری ملی و ایجاد بازدارندگی در برابر فشارهای اقتصادی دارد. در شرایط تداوم اختلاف با آمریکا، توسعه دیپلماسی اقتصادی راهبردی برای کاهش آسیب‌پذیری تحریم‌ها، گسترش همکاری‌های چندجانبه و افزایش تاب‌آوری تجاری کشور است. این دیپلماسی از یک‌سو به تقویت اقتصاد داخلی، ثبات نرخ ارز، کنترل تورم و کاهش ریسک‌های بانکی و حقوقی نیاز دارد و از سوی دیگر باید با تنوع‌بخشی به شرکای تجاری و انرژی، به‌ویژه قدرت‌های نوظهور، منافع متقابل ایجاد کند. الگوی مطلوب نیز باید سه بعد ساختاری، محتوایی و اجرایی داشته باشد؛ از ایجاد نهاد هماهنگ‌کننده میان دستگاه‌ها تا تمرکز بر مزیت‌های ژئواکونومیک و تدوین سند راهبردی تعامل با نهادهای نوظهور. افزایش ریسک‌های ژئوپلیتیک و احتمال اختلال در تنگه هرمز، ضرورت توسعه کریدورهای جایگزین و متنوع‌سازی زنجیره تامین کالاهای اساسی را افزایش داده است. تجربه بحران‌های اخیر نشان می‌دهد امنیت غذایی و ثبات بازار تنها به تولید داخلی و ذخایر راهبردی وابسته نیست و کارآمدی شبکه لجستیک و امکان جایگزینی سریع مسیرهای حمل‌ونقل نیز اهمیت دارد. رتبه لجستیک ایران بر اساس شاخص LPI از ۶۴ در سال ۲۰۱۸ به ۱۲۳ در سال ۲۰۲۳ کاهش یافته و بهبود این وضعیت نیازمند تدوین سند پشتیبان لجستیک و رفع موانع حضور بخش خصوصی است. در شرایط بحرانی نیز باید علاوه بر صرفه اقتصادی، تاب‌آوری مسیرها را در تصمیم‌گیری‌های حمل‌ونقلی لحاظ کرد. تنوع مرزهای ایران، به‌ویژه در شمال غرب و غرب، در دوره جنگ رمضان به حفظ جریان تجارت منطقه‌ای و کاهش وابستگی به مسیرهای کشتیرانی بین‌المللی کمک کرد. برای تبدیل این ظرفیت به دارایی راهبردی، تکمیل زیرساخت‌های ریلی و پایانه‌ای، هوشمندسازی گمرکات، کاهش صف کامیون‌ها و تقویت دیپلماسی اقتصادی با همسایگان غربی ضروری است.

سازوکارهای پولی و مالی

در سناریوی عدم توافق ایران و آمریکا، کاهش آسیب‌پذیری نظام پرداخت و تامین ارز در برابر تحریم‌های مالی، یکی از الزامات توسعه تجارت خارجی است. تحریم‌های بانکی و محدودیت دسترسی به شبکه‌های بین‌المللی پرداخت، علاوه بر افزایش هزینه انتقال پول، بخشی از مبادلات را به کانال‌های غیررسمی منتقل کرده و شفافیت جریان ارز و توان سیاستگذار برای مدیریت بازار را کاهش داده است. قطع دسترسی بانک‌های ایرانی به سوئیفت نیز استفاده از واسطه‌های ارزی و «تراستی‌ها» را گسترش داده که اگرچه در کوتاه‌مدت تداوم تجارت را ممکن کرده، اما در میان‌مدت موجب افزایش هزینه، تمرکز ریسک و تضعیف نظارت شده است.

از این منظر، تنوع‌بخشی به زیرساخت‌های پرداخت باید در مرکز سیاست تجاری قرار گیرد. استفاده از خط سوآپ بانک مرکزی ایران و چین، تسویه با بانک‌های چینی بر مبنای یوآن، اتصال تدریجی نظام بانکی ایران به سامانه‌های پرداخت فرامرزی چین، اتصال شتاب به میر روسیه، استفاده از ارزهای محلی در تجارت اعضای بریکس، ایجاد سامانه پرداخت یکپارچه بریکس و بهره‌گیری از ظرفیت بانک توسعه جدید، از گزینه‌های قابل بررسی هستند. تحقق این اهداف نیازمند تطبیق نظام بانکی ایران با استانداردهای بانک‌های چینی و فراهم کردن بستر شفاف برای استفاده از سازوکارهای مالی جایگزین دلار است.

نمایندگان مجلس و فعالان تولید و تجارت خواستار رفع محدودیت‌های تجاری شدند

صورت حساب ممنوعیت واردات لوازم خانگی

دنیای اقتصاد: ممنوعیت ورود کالاهای خارجی به بازار لوازم خانگی که با هدف حمایت از تولید داخلی و ساماندهی بازار اعمال شد، اکنون با یک پرسش اساسی روبه‌رو است: وقتی تقاضای مصرف‌کنندگان برای این کالاها همچنان وجود دارد، اما مسیرهای رسمی تامین آن محدود شده است، آیا تقاضا کاهش می‌یابد یا بازار به سمت مسیرهای غیررسمی و قاچاق حرکت می‌کند؟ واردات محدود لوازم خانگی از مسیرهای کولبری و ملوانی، به نظر می‌رسد در هر شرایطی با مخالفت تولیدکنندگان داخلی مواجه است. چه زمانی که بازار رونق دارد و چه امروز که صنعت با کاهش شدید تقاضا، اختلال در تامین قطعات و فشارهای ناشی از شرایط اقتصادی روبه‌روست، مطالبه محدود کردن مسیرهای قانونی ورود کالا همچنان تکرار می‌شود. گویی در این میان، تقاضای موجود برای کالای خارجی نادیده گرفته می‌شود؛ تقاضایی که با بسته شدن مسیرهای رسمی، نه لزوما حذف، بلکه به سمت بازار غیررسمی و قاچاق هدایت خواهد شد. با روی کار آمدن دولت چهاردهم تلاش برای تعیین مدل قانونی برای تجارت مرزی نتیجه داد و مرداد ۱۴۰۴ مصوبه‌ای برای ساماندهی تجارت خارجی ابلاغ شد که در آن واردات به صورت ته‌لنجی و کولبری قانونی تعریف شد. با اجرای این مصوبه هم حقوق ورودی دولت، هم معیشت مرزنشینان، هم منافع مصرف‌کنندگان به نحو مناسبی تامین می‌شد اما از نیمه اردیبهشت امسال تحت عنوان حمایت از تولید داخل، واردات چهار قلم لوازم خانگی شامل یخچال، یخچال فریزر، ماشین لباسشویی و ماشین ظرفشویی از طریق رویه‌های ملوانی، ته‌لنجی و کولبری ممنوع شد؛ تصمیمی که با هدف حمایت از تولید داخل اتخاذ شد، اما اکنون مجموعه‌ای از نمایندگان مجلس، فعالان اقتصادی، فروشندگان، تولیدکنندگان و فعالان تجارت مرزی نسبت به پیامدهای آن هشدار می‌دهند. افزایش قیمت، کاهش قدرت خرید، افت تنوع کالا، گسترش قاچاق، کاهش درآمدهای گمرکی و فشار بر معیشت مرزنشینان از جمله تبعاتی است که در اظهارات این گروه‌ها تکرار شده است. در این میان، نکته قابل توجه آن است که انتقادها دیگر صرفا از سوی واردکنندگان یا فروشندگان مطرح نمی‌شود. نمایندگان مجلس نیز از شکست این سیاست سخن می‌گویند و در دولت نیز بر کاهش موانع تجارت و استفاده از ظرفیت مرزها تاکید شده است. به این ترتیب، بحث بر سر ممنوعیت واردات چهار قلم لوازم خانگی، از یک مناقشه صنفی فراتر رفته و به موضوعی درباره نحوه سیاستگذاری تجاری و ابزارهای حمایت از تولید تبدیل شده است.

خسارت‌های ممنوعیت برای مصرف‌کننده

سیاستگذاران در کنار حمایت از تولید، هدف نهایی خود را ایجاد شرایط مناسب‌تر برای مصرف‌کننده می‌دانند؛ اما افزایش مستمر قیمت‌ها طی سال‌های اخیر قدرت خرید خانوار را کاهش داده است. نرخ تورم طی ۵ سال گذشته در سطوح بالا قرار داشته و اکنون به ۶۶ درصد رسیده است. این شاخص در برخی اقلام حتی سه‌رقمی شده، در چنین شرایطی، قدرت خرید لوازم خانگی نیز حداقل ۲۵ درصد کاهش یافته است. برآورد ارائه‌شده در این گزارش نشان می‌دهد اگر پیش‌تر یک کارگر با درآمد ۱۲ ماهه خود امکان خرید سبدی شامل چهار قلم اصلی لوازم خانگی را داشت، اکنون برای خرید همان سبد باید حدود ۱۵ ماه درآمد خود را کنار بگذارد. بنابراین در بازاری که خانوار پیشاپیش با افت قدرت خرید مواجه است، محدود کردن مسیرهای رسمی تامین کالا الزاما به معنای حذف تقاضا نیست. همین شکاف میان تقاضا و عرضه رسمی، زمینه را برای رشد بازار غیررسمی فراهم کرده است. اگرچه سهم واردات ملوانی و کولبری از کل بازار لوازم خانگی تنها حدود ۱.۵ تا ۲ درصد برآورد می‌شود، منتقدان سیاست ممنوعیت معتقدند حذف همین سهم محدود نیز می‌تواند به تقویت مسیرهای قاچاق منجر شود. در این حالت، دولت علاوه بر از دست دادن کنترل و نظارت بر کالا، حقوق ورودی و درآمدهای گمرکی مرتبط با آن را نیز از دست می‌دهد. بر اساس برآوردهای کارشناسی مطرح‌شده، در صورت اعمال حقوق ورودی ۲۵ درصدی و با توجه به ارزش واردات چهار قلم کالای مورد بحث، امکان ایجاد حدود ۴۰ هزار میلیارد تومان درآمد برای دولت وجود دارد؛ درآمدی که در صورت انتقال تجارت به مسیر قاچاق، طبیعتا وارد خزانه نخواهد شد.

۱٫۲ میلیارد دلار قطعه؛ آزمون سیاستگذار

حاکم ممکان، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس و نماینده مردم ارومیه، در گفت‌وگو با ایسنا، موضوع را به یکی از مهم‌ترین چالش‌های سیاست وارداتی پیوند زده است. به گفته ممکان، تولیدکنندگان لوازم خانگی برای تولید همین چهار قلم، سالانه حدود یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار قطعات وارد می‌کنند. بر اساس توضیحات او، در کارگروه ماده ۴ قرار بوده بخشی از این نیاز از مسیرهای ملوانی و کولبری تامین شود تا هم تولیدکننده آسیب نبیند و هم تجارت مرزی سامان پیدا کند. اما ممکان می‌گوید بررسی‌های انجام‌شده نشان داده است که تولیدکنندگان هنوز به این تعهد عمل نکرده‌اند. از نگاه او، این موضوع می‌تواند به نقطه چرخش سیاست وارداتی تبدیل شود. ممکان اعلام کرده است اگر مشخص شود واردات یک میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار قطعات از مسیرهای پیش‌بینی‌شده انجام نمی‌شود، احتمال لغو ممنوعیت واردات و صدور مجوز واردات این چهار قلم تا سقف ۵۰۰ تا ۶۰۰ میلیون دلار وجود دارد. این رقم نیز اهمیت دارد؛ چرا که به گفته ممکان، پیش از این حدود ۵۰۰ تا ۶۰۰ میلیون دلار از این چهار قلم کالا وارد کشور می‌شد و در تصمیم کمیته ماده ۴ قرار بود ظرفیت تجارت مرزی برای واردات افزایش پیدا کند. ممکان در عین حال تاکید کرده است اگر تولیدکنندگان صرفا منافع خود را در نظر بگیرند و همزمان قیمت‌ها را تعدیل نکنند، در تصمیم اتخاذشده تجدیدنظر خواهد شد.

تولید زیر فشار هزینه‌ها

اما باز کردن مسیر واردات نیز به معنای نادیده گرفتن مشکلات تولید نیست. نسرین اجاقی، دبیر انجمن لوازم خانگی در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد»، ضمن انتقاد از آثار ممنوعیت بر بازار و افزایش قاچاق، تاکید می‌کند که راه نجات تولیدکننده، آزادسازی بی‌ضابطه واردات نیست؛ بلکه باید زنجیره تولید، مواد اولیه و قطعات مورد نیاز صنعت تامین شود. اجاقی می‌گوید پس از اجرای مصوبه کمیته ماده ۴، قاچاق افزایش یافته، تنوع کالاهای قاچاق بیشتر شده و قیمت‌ها نیز رشد قابل توجهی داشته است. به گفته او، کالای قاچاق الزاما استاندارد مشخص، ثبت رسمی یا گارانتی معتبر ندارد و در نتیجه هم مصرف‌کننده و هم تولیدکننده آسیب می‌بینند. با این حال، بخش مهم اظهارات اجاقی به مشکلات خود کارخانه‌ها مربوط است. او از رکود فروش، افزایش قیمت مواد اولیه، رشد دستمزد، اختلال در حمل‌ونقل و دشواری تامین قطعات به عنوان فشارهای همزمان بر صنعت لوازم خانگی نام می‌برد. این اظهارات یک نکته کلیدی را برای سیاستگذار برجسته می‌کند: گلوگاه صنعت لوازم خانگی لزوما واردات کالای نهایی نیست؛ بلکه تامین مواد اولیه، قطعات، سرمایه در گردش، هزینه تولید، حمل‌ونقل و افزایش توان رقابت نیز تعیین‌کننده است. مصطفی پوردهقان، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس و نماینده مردم اردکان، در گفت‌وگو با ایسنا، صریح‌ترین تعبیر را درباره پیامد این سیاست به کار برد و گفت: «قاچاقچیان برنده اصلی ممنوعیت واردات لوازم خانگی هستند.» او ممنوعیت واردات لوازم خانگی را سیاستی شکست‌خورده دانست و نسبت به تداوم سیاست‌هایی که بازار رسمی را از رقابت خارج می‌کنند، هشدار داد. از نگاه پوردهقان، مردم همچنان به کالای با کیفیت نیاز دارند و ممنوعیت واردات نمی‌تواند این نیاز را از بین ببرد؛ بلکه در صورت نبود کالای رسمی، بخشی از تقاضا به سمت بازار غیررسمی منتقل می‌شود. سید عبدالکریم هاشمی نخل ابراهیمی، عضو هیات‌رئیسه کمیسیون برنامه و بودجه مجلس و نماینده مردم هرمزگان، نیز در گفت‌وگو با ایلنا از زاویه‌ای مشابه به این موضوع نگاه کرده است. او گفت: «ممنوعیت قانونی واردات، مسیر قاچاق کالا را هموار کرد و سود آن به جیب قاچاقچیان رفت.» هاشمی نخل ابراهیمی خواستار رفع ممنوعیت و تامین بخشی از نیاز بازار از مسیر ملوانی، ته‌لنجی، کولبری و مبادلات رسمی مرزی شده است. احمد مرادی، نماینده مردم بندرعباس در مجلس، در گفت‌وگو با ایسنا، ممنوعیت واردات چهار قلم لوازم خانگی را عملا بی‌نتیجه دانست. به گفته او، قرار بود این سیاست به تنظیم بازار و حمایت از تولید منجر شود، اما آنچه در بازار مشاهده می‌شود افزایش قیمت، کاهش قدرت انتخاب، افت تنوع کالا و فعال‌تر شدن مسیرهای غیر رسمی تامین است. احمد بیگدلی، نماینده مردم خدابنده و عضو کمیسیون اجتماعی مجلس، نیز در گفت‌وگو با ایلنا، پیامدهای این سیاست را از زاویه اجتماعی بررسی کرده است. او هشدار داده که ممنوعیت واردات، زوج‌های جوان را به سمت خرید لوازم خانگی بی‌کیفیت یا دست‌دوم سوق داده است. تبعات ممنوعیت تنها در ویترین فروشگاه‌ها دیده نمی‌شود. برای مناطق جنوبی و مرزی، ته‌لنجی و ملوانی بخشی از زنجیره اشتغال و معیشت محلی است. مجید کردوانی، مدیرعامل تعاونی لنجداران بوشهر، در گفت‌وگو با خبرفوری، گفته است پس از ممنوعیت ورود بخشی از کالاها، فعالیت شناورها و لنج‌های سنتی کاهش یافته و درآمد ملوانان و صاحبان شناورها نیز تحت‌تاثیر قرار گرفته است. مسعود حیاوی، مدیرعامل تعاونی لنج‌داران باربری سلحشوران آبادان، نیز در گفت‌وگو با خبرفوری از حذف اقلام ته‌لنجی انتقاد کرده است. او می‌گوید پیش‌تر ۹۷ قلم کالا در این رویه وجود داشت، اما با حذف اقلام مختلف و ممنوعیت لوازم خانگی، بخش مهمی از فعالیت تعاونی‌ها از صرفه اقتصادی خارج شده و ملوانان، دریانوردان، مرزنشینان و فعالان خدمات وابسته با کاهش درآمد و خطر بیکاری مواجه شده‌اند.

مرزها: محل توسعه یا انسداد؟

در این نقطه، اظهارات وزیر اقتصاد اهمیت پیدا می‌کند. سیدعلی مدنی‌زاده، وزیر امور اقتصادی و دارایی، با اشاره به تاکید رئیس‌جمهور بر حذف موانع مزاحم تولید و تجارت گفته است رئیس‌جمهور منتقد این رویکرد است که چرا برای تجارت مردم محدودیت‌های متعدد ایجاد می‌شود و چرا اجازه نمی‌دهیم مردم خودشان تجارت و تعامل اقتصادی داشته باشند.

مدنی‌زاده تاکید کرده است استان‌های مرزی می‌توانند از مسیر تجارت شکوفا شوند، رفاه مردم این مناطق را افزایش دهند و در تامین کالا برای کشور نقش داشته باشند. او همچنین گفته است یکی از اولویت‌های وزارت اقتصاد و مجموعه‌های مرتبط با تجارت، کاهش ممنوعیت‌ها و موانع است و در دوره جنگ ۱۲ روزه و پس از آن، با اختیارات دولت، هیات وزیران و شورای عالی امنیت ملی، امکان حذف بسیاری از موانع فراهم شده است.

۵ »

مزایده عمومی (نوبت دوم)

شرکت سرمایه گذاری مسکن تهران (سهامی عام)

موضوع مزایده: فروش ملک میرداماد با کاربری تجاری و اداری

شرکت سرمایه گذاری مسکن تهران در نظر دارد "ملک میرداماد" خود را با کاربری به شرح جدول ذیل از طریق مزایده عمومی به اشخاص حقیقی و حقوقی واگذار نماید.

جدول مشخصات ملک

شرایط فروش : نقدی و تهاتر

ردیف	نام واحد	طبقه	زیربنا	تعداد پارکینگ	متراژ انباری ها	تعداد کل طبقات	مساحت زمین	قیمت پایه مزایده به ریال
۱	اداری	اول تا چهارم	۳۲۴۳٫۲۰	۴۳	۲۱۲٫۰۵	۷	۸۹۶/۵۸	۲۳،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰،۰۰۰ معادل دو هزار و سیصد میلیارد تومان
۲	تجاری (بانک)	همکف	۷۵۳					

آدرس ملک: تهران - بلوار میرداماد (ضلع شمالی بلوار) - نرسیده به بزرگراه مدرس - بین خیابان نیل و البرز - پلاک آبی ۲۷۱

توضیحات تکمیلی:

- تعداد کل طبقات ۷ می باشد که شامل دو طبقه منفی (پارکینگ و مشاعات)، همکف تجاری (بانک) و چهار طبقه اداری می‌باشد.
- موقعیت ملک مذکور خارج از طرح اصلی و آلودگی هوا می‌باشد.

شرایط شرکت در مزایده:

- ۵٪ قیمت پایه ملک مورد نظر بابت تضمین شرکت در مزایده اخذ می گردد.
- پیشنهادات فاقد سپرده یا مخدوش، مبهم و مشروط و پیشنهاداتی که پس از مهلت مزایده ارسال می گردد از درجه اعتبار ساقط می‌باشد.
- شرکت در رد یا قبول پیشنهادات واصله مختار است.
- خریدار موظف است از موقعیت ملک بازدید و اطلاعات کامل آن را اخذ نماید در غیر این صورت عواقب احتمالی بر عهده خریدار می‌باشد.
- هزینه آگهی مزایده نوبت اول و دوم بر عهده برنده آن می‌باشد.
- اخذ پاکت‌های پیشنهادی به همراه اصل چک صیادی ثبت شده به تاریخ روز در وجه شرکت سرمایه‌گذاری مسکن تهران به شماره شناسه ملی ۱۰۱۰۳۰۷۴۳۳۳ به میزان ۵٪ ارزش ملک.
- پیشنهادهای دریافت شده رأس ساعت ۱۰ صبح روز شنبه مورخ ۱۴۰۵/۰۶/۲۱ بازگشایی می‌گردد.
- **آدرس محل بازگشایی پاکت‌ها:** خیابان آفریقا - خیابان شهیده قربانی (۲۱) - پلاک ۳ - شرکت سرمایه گذاری مسکن تهران
- متقاضیان دارای شرایط مذکور می‌توانند از تاریخ ۱۴۰۵/۰۶/۰۹ الی ۱۴۰۵/۰۶/۱۹ جهت دریافت اسناد مزایده در ساعات اداری با شماره تلفن ۰۲۱-۸۸۶۶۱۱۶۱ ، واحد فروش شرکت سرمایه‌گذاری مسکن تهران تماس حاصل فرمایند.
- ارائه شناسه ملی برای متقاضیان حقوقی و کارت ملی برای اشخاص حقیقی و برگه ثبت نام ثنا جهت دریافت فایل اسناد الزامیست.
- ملک موضوع مزایده درحال حاضر در رهن بانک توسعه تعاون بوده و انجام معامله با برنده مزایده منوط به پرداخت مبلغ سند رهنی و تسویه آن قبل از انعقاد قرارداد و واگذاری می باشد.
- سایر شرایط در اسناد مزایده درج شده و متقاضیان واجد شرایط، موظف به مطالعه کامل آن می باشند.